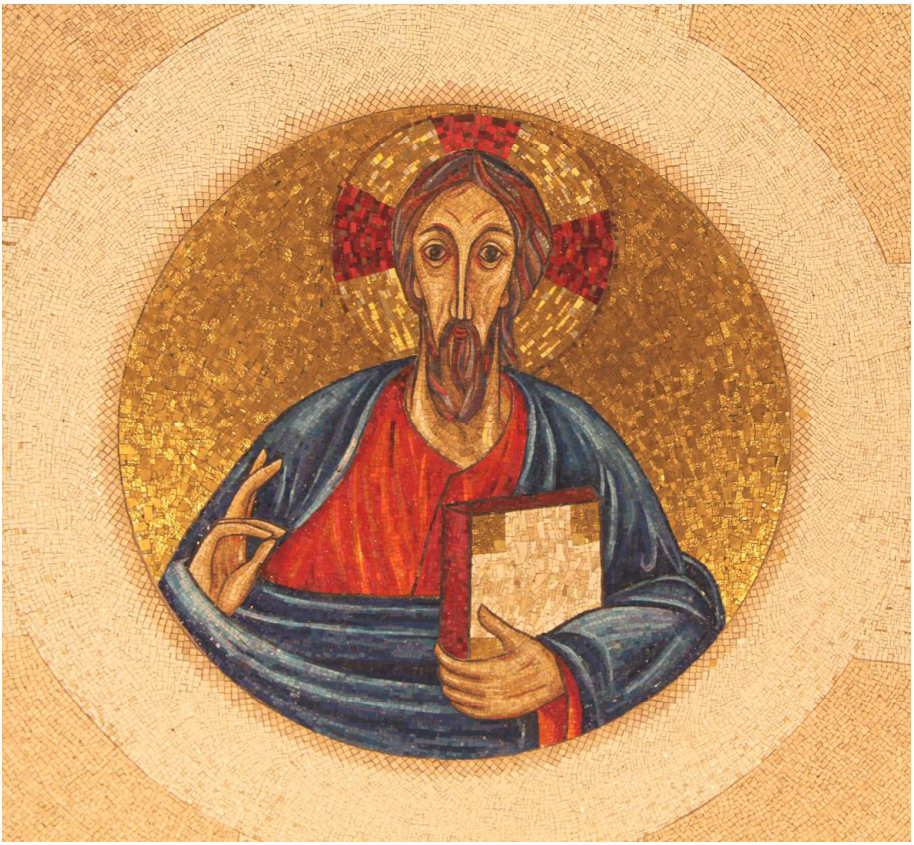
BRÁZDA

ČASOPIS NEPOMUCENSKÝCH ALUMNŮ

Kristus Pantokrator (Vševládce)
Papežská kaple
Redemptoris Mater

3/2014-2015

Děkujeme všem,
kteří ve svých modlitbách a obětech
pamatují na obyvatele naší koleje.

A také těm,
kteří přispívají na vydávání Brázdy.

OBSAH

Verš úvodní	*Petr Soukal*	**4**
Napsáno životem Nepomucena	*Michal Prívara*	**5**
Reportéři	*Tomáš Marada*	**8**
Jak se žije v papežské koleji?	*Jan Pitřinec*	**10**
Niccolò Machiavelli a jeho Florencie	*Martin Chleborád*	**11**
Ako som sa „skoro" stala pani profesorkou	*Marianna*	**13**
O arabském stolování	*Lukáš Nosek*	**15**
Bylo nebylo, ale možná bude…	*Redakce*	**18**
Mandylion Nepomucena	*P. Zdeněk Skalický*	**19**
Nad Esquillinem slunce nezapadá	*P. Richard Čemus, Michal Prívara*	**21**
Pedipila	*Petr Zadina*	**27**
Jak jsem zuřil	*P. Tomáš Roule*	**31**
V semináři straší	*Marek Husák*	**35**

Brázda: Časopis nepomucenských alumnů

Redaktor: Petr Soukal

Fotografie: Petr Soukal, Google

Upozornění: Za obsah příspěvků odpovídají jejich autoři

Adresa: Pontificio Collegio Nepomuceno
Via Concordia, 1
00183 Roma
Tel.: 0039-06-772 657 1
e-mail: brazda@nepomucenum.it

Datum vydání: 16. 6. 2015

Verš úvodní

Ano, je to Brázda,

radost naše častá.

starost naše častá.

Právě třikrát do roka,

je tu scéna divoká.

někdo na to z vysoka.

Vždyť jsme lidi a ne opi,

ti neplechu jenom tropí.

když se všichni práce chopí.

Tak už, Brázdo, máme Tě,

vítej, vítej na světě!

Petr Soukal

Se slzami na víku a natrženým osrdečníkem se loučíme s dvoudlouholetým „Deníčkem“ Jirky Luňáka a po uzávěrce posílanými články Marka Husáka. Stejně tak se loučíme také s Michalem Prívarou a tím, co bylo „Napsáno životem Nepomucena“, jakož i s Martinem Chleborádem a tím pádem s historicko-poučně-vzdělávacím obsahem Brázdy. Všem jmenovaným bratřím, kteří přijmou jáhenské svěcení, přejeme, aby byli jako… jako Brázda! ...snadno čitelní, dostupní a otevření všem...

Napsáno *ƜǝʇoʅvìZ* Nepomucena

Dámy a pánové, jménem společenství Papežské koleje Nepomucenum vás vítáme při čtení těchto řádků, které vám přinášejí přehled všech událostí a významných okamžiků, které bylo možné zažít v tomto závěrečném jarněletním období. Věříme, že se vám bude líbit a zpříjemní chvíle třeba u kafíčka nebo na cestách prostřednictvím různých dopravních prostředků. Tak tedy popořádku.

Protože jsme během Velikonoc zůstali tady v Římě, měli jsme několik možností, které se nám nabízely, a byla by to škoda veliká, kdybychom je nevyužili. Na Zelený čtvrtek, 2. dubna, byla v Bazilice sv. Petra sloužena missa chrismatis, kterou celebroval papež František. Celá bazilika byla zaplněná kněžími a bohoslovci. My bohoslovci jsme seděli kousek od hlavního oltáře a měli jsme hezký výhled na oltář a papeže. Jeho kázání o třech typech kněžské únavy bylo jako krátká, ale silná duchovní obnova.

Sobotní, večerní, velikonoční vigilii, 4. dubna, jsme společně slavili se sestrami v klášteře ve Vitorchianu za doprovodu andělských hlasů sester trapistek. Velikonoční nedělní ráno kalendář ukazoval 5. duben a nás překvapilo vydatným deštěm, který vůbec nepřestával. To nás ovšem neodradilo od účasti na slavnostní velikonoční mši k oslavě radosti Zmrtvýchvstání Páně na náměstí sv. Petra společně s papežem Františkem, od kterého nás dělil skutečně jenom kousíček. Daní ovšem bylo, že jsme byli promočení do poslední nitky.

Od pondělí na nás čekalo sedm dní volna, které jsme každý z nás využili dle libosti. Několik spolubratří se věnovalo pomlázce sester boromejek a pak se několik dnů věnovalo odpočinku a jiným lahodným činnostem, zbylá polovina z nás se rozhodla pro výlet (pouť) na jih Itálie a Sicílii. Projeli jsme celkem 2820 km a šest poutních míst.

Neděle 12. dubna odstartovala pokračování tradici českých mší. Tentokrát byl celebrantem otec spirituál, Tomáš Roule, jeho kázání provázely návaly radosti v kombinaci tématu milosrdenství.

Od 13. dubna jsme opět usedli do univerzitních lavic, abychom studovali nové poznatky z různých teologických disciplín a postupně završili studium.

Úterní setkání pro nás bohoslovce osvěžila návštěva známého karmelitána a profesora spirituální teologie, Bruna Secondina, právě v úterý 14. dubna, kdy mluvil o způsobu modlitby „lectio divina“.

Páté výročí smrti kardinála Tomáše Špidlíka jsme si připomenuli 16. dubna při mši v 18.30 v kostele sv. Marka na Benátském náměstí a před-

náškou pod názvem „Zvedněte plášť Eliášův“. Tato akce proběhla pod záštitou Papežské gregoriánské univerzity a Centra Aletti.

Akademický rok 2014/2015 přináší vícero životních jubileí. V neděli 18. dubna jsme slavili 40. narozeniny otce vicerektora Romana Czudka a 60. narozeniny sestry Bohdany Tejmlové, SCB. Dvojité jubileum zdůraznilo intenzitu slavení a kreativitu dárců ve výběru a přípravě dárků.

Během své návštěvy u svatého otce Františka dne 24. dubna. zavítal do naší koleje prezident ČR Miloš Zeman v doprovodu svých hostů, mimo jiné kardinála Dominika Duky a arcibiskupa Jana Graubnera. Účastnil se u nás slavnostního oběda a také svůj čas věnoval diskusi s námi na různá témata.

Jak je zvykem pro každé pololetí, tak se také tentokrát v sobotu 2. května uskutečnil komunitní výlet do Florencie pro nás bohoslovce, představené, kněze a sestry. Program byl skutečně nabitý, proto jsme vyráželi ještě za tmy, ovšem také za tmy jsme se vraceli.

Ve středu 13. května ve 20 hodin jsme se účastnili vskutku skvostného koncertu Hudby Hradní stráže a Policie ČR, který se konal v bazilice svatého Vavřince za hradbami při příležitosti 25. výročí obnovení vzájemných diplomatických styků mezi ČR a Svatým stolcem.

Hned druhý, den 14. května jsme si připomněli během mše v 18 hodin hrdiny a oběti 2. světové války. Pak následovala prezentace českého překladu knihy o Karlu Weirichovi od Alberta Tronchina. Postava Karla Weiricha byla dlouho neznámá v českém, ale také italském prostředí. Pracoval jako novinář a korespondent a během druhé světové války se mu z Říma podařilo jedinečným způsobem organizovat pomoc pro pronásledované Židy pocházející z Československa. Za tyto aktivity byl odsouzen k trestu smrti, pak mu o vlásek unikl a skončil v koncentračním táboře.

Pro Pontificio Collegio Nepomuceno je datum 16. květen důvodem pro radost, protože slaví svátek toho, jemuž je zasvěceno. Proto v sobotu v 17.30 jsme slavili slavnostní eucharistickou bohoslužbu ke cti sv. Jana Nepomuckého, kterou celebroval českobudějovický světící biskup J. Ex. Pavel Posád za účasti kardinála Jozefa Tomka. Pak díky příjemným večerním teplotám v přátelské atmosféře jsme pořádali v naší zahradě barbecue za účasti vícera osobností kulturně-církevního prostředí a mnoha přátel a známých.

Postupně od pondělí 18. května do středy 20. května jsme měli možnost podívat se do prostor Centra Aletti, podzemní části baziliky sv. Petra a do Apoštolského paláce, kde jsme mohli vidět, jakým způsobem žije církev v místech běžně nepřístupných a co se tady aktuálně řeší, nebo připravuje.

Pod vedením otce spirituála Richarda Čemuse, SJ proběhla duchovní obnova v sobotu 23. května v předvečer Seslání Ducha Svatého. Tématem se nesla myšlenka Janova evangelia (Jan 3,34), že Bůh dává Ducha v míře neomezené. Bylo to současně poslední ztišení před odjezdem na prázdniny, které nás skutečně nabilo hodnotnými podněty pro reflexi.

Měsíc červen přináší, v Římě teplotní rekordy a pro nás je to také měsíc rekordů během podávání skvělých výkonů v rámci zkouškového období.

Tradice českých mší svatých byla dodržena rovněž v neděli 7. června. Ovšem tato neděle měla trojitý význam. Byla to poslední mše v tomto akademickém roku sloužena v českém jazyce, pak to byla neděle, kdy jsme slavili slavnost Těla a Krve Páně a pro komunitu a obyvatele Nepomucena to byla zároveň rozlučková mše s otcem spirituálem Richardem Čemusem, SJ, který se z důvodu progrese nemoci rozhodl ukončit své působení ve službě spirituála. Proto toto nedělní slavení eucharistie bylo také projevem díků za jeho léta nasazení a služby pro nás na cestě ke kněžství. V tomto duchu pak následoval slavnostní oběd v přátelském radostném duchu s několika překvapeními.

Po měsíční přestávce od politických návštěv k nám ve středu 10. června zavítal na návštěvu ministr zahraničních věcí ČR Lubomír Zaorálek, který se s námi účastnil společné večeře.

Toto zkouškové období bylo obohaceno o slavení připomínky 600. výročí smrti Mistra Jana Husa během ekumenické bohoslužby za účasti kardinála Waltera Kaspera, kardinála Miloslava Vlka, synodního seniora ČCE Joela Rumla, která proběhla v pondělí 15. června. V tomto smyslu kardinál Walter Kasper pronesl podnětné kázání.

Měsíc červen je také znamením, že se budeme vracet do našich diecézí, tam, odkud jsme byli sem, do Říma, vysláni. Děkujeme vám, milí čtenáři, že jste využili našich služeb a mohli jsme vás doprovázet přehledem toho, co jsme během letošního akademického roku zažili, co obohatilo a osvěžilo naše životy. Přejeme vám hezké prázdninové dny, požehnání a slunce v duši, i když bude zataženo. Nezapomeňte, auta stojí, vlaky jedou.

Michal Prírava

Reportéři

Řím, bazilika sv. Petra, sobota 11. dubna, večer. První nešpory z druhé neděle velikonoční – neděle Božího milosrdenství. Bude se číst bula papeže Františka Misericordiae Vultus (Tvář milosrdenství), která vyhlásí rok Božího milosrdenství. Nádherná bazilika vyzývající k modlitbě, důstojná liturgie s krásnými zpěvy, přítomnost nejvyššího pontifika. Kde jinde by se člověk mohl modlit lépe než tady? A přece je tu jeden problém. Reportérská mentalita.

V divadle, pokud jsme vyrušováni publikem, představení nestojí za nic. Nemůžeme být vtaženi do děje na jevišti. Místo abychom byli obklopeni imaginární realitou dramatu a mohli prožít s hlavními postavami jejich osudy, veledůležité komentáře našich sousedů, šustění popcornu a kutálející se láhev Coca–Coly pod našima nohama nás neodbytně vtahují zpátky do šedé reality divadla. Reality divadla, kde není nic z toho, kvůli čemu jsme přišli. Není tam velká láska, ani dech beroucí odvaha, žádné intriky zlých nepřátel a už vůbec ne vznešenost ducha, který se dokáže pozvednout nad sebe samého. Jsme tam jen my spolu se svými sousedy. Nezbývá nic jiného než spokojit se s tím, že představení nebudeme prožívat, ale jenom pozorovat. A tohle už je tak trochu reportérství.
S reportérstvím se ale nepotkáváme jen v divadle. Můžeme ho najít například i ve Svatém Petru při bohoslužbách. Aby nedošlo k nedorozumění , vůbec nejde o to, že někdo fotí nebo kameruje. Je to o tom, že reportér je reportérem od toho, že je vně dění.

V lepším případě zůstává vně dění proto, aby mohl nějakou událost zprostředkovat vyváženě. Nemůže přece v novinovém článku prezentovat jako vítěze debaty jistého politika jen proto, že jím byl osobně osloven víc než druhým. V horším případě je reportér nestranný proto, aby dokázal z nějaké události vytáhnout jen to, co se bude zamlouvat publiku. V nejhorším případě to pak ještě překroutí. Ať už to dělá jakkoliv, jisté je, že se nechce nechat ovládnout tím, co se před ním děje.
Tímto způsobem se někteří lidé staví k liturgii. Bohoslužba se sice děje v jejich přítomnosti, ale osobně se jich absolutně netýká. Lépe řečeno, týká se jich jen způsobem, jaký si sami určí. Nemohu si všimnout krásy hudby, protože na to nemám čas. Chci fotku s papežem, a tak se musím prodrat co nejblíže k Františkovi. Nemohu se ani modlit. Musím totiž napsat kamarádovi SMS, že jsem ve svatém Petru. A že bych si vzal od ochotného organizátora brožurku

s žalmy, abych je mohl zpívat s ostatními? Kdepak, musím mít v rukou průvodce architektury, abych dokázal ocenit krásu baziliky…

Obrátili jsme věci naruby. Místo abychom se nechávali vést bohoslužbou, vedeme bohoslužbu. Liturgie už není samostatným subjektem, který s námi komunikuje, ale je pasivním předmětem, ze kterého vyoperujeme, co nás zrovna napadne. To se ale netýká jen davu, který i přes opakované výzvy personálu ve svatém Petru vylézá na židle ve snaze vyfotit alespoň jednu rozmazanou fotku papeže v dáli, navzdory tomu, že takových fotek jsou už na internetu miliony. Může se to týkat i bohoslovců. Ti vždy velmi dobře vědí, že kadidlo přišlo pozdě nebo brzy, že někdo místo úklony poklekl, že někdo se místo pokleku uklonil, že jeden ministrant držel svíčku s pravým loktem nahoře a druhý s levým, že jeden ji držel moc dole a tomu druhému že chytly vlasy. Někteří muzikálnější bohoslovci pak vědí velmi dobře, že ač je kancionálová píseň č. 932 psána v taktu tříčtvrtečním, ubohý varhaník s nepříliš ostrými lokty nakonec podlehl lidu zpívajícímu na dvě. Někteří si dokonce dávají pozor, jestli sbor ve slově „Maria“ náhodou nevyslovuje „i“, aby následně mohli nevzdělanému dirigentovi doporučit vyslovovat „y“ (škoda, že ve spisovné češtině se výslovnosti „i“ od „y“ nerozlišuje asi už od 15. století). Ti ještě muzikálnější si všímají, jestli v osmém taktu jisté písně nezazní místo krásného alterovaného akordu zmenšeně dvojzmenšeného alterovaný akord dvojzmenšený měkce…

Teď už přeháním. A aby bylo jasno, raději absolvuji dva nácviky na liturgii, než abych to pletl. Nicméně nepřeháním, když říkám, že by bylo obecně lepší mentalitu reportérství opustit. Nebudeme sice vědět, co kdo z ministrantů pokazil, ale třeba nám v hlavě lépe zůstane věta z evangelia. Nebudeme mít fotku s papežem, ale možná si všimneme toho, co říká. Nebudeme vědět, že varhaník popletl měkce dvojzmenšený akord, ale budeme ještě dlouho potom vzpomínat na to, jak jsme si krásně od plic zazpívali nešpory. Jaká k takovému postoji veda cesta? Pro začátek by snad stačilo, abychom dělali to, co po nás liturgie chce. Teď se mlčí, teď se poslouchá, teď se odpovídá, teď se zpívá. Ale to platí úplně o všem. Budeme-li přistupovat k věcem, tak jak jsou, bez předporozumění, sami si řeknou, co je třeba. Dá-li se skutečnosti prostor, aby se před námi ukázala tak, jak je, nikdo reportérem nezůstane. Bylo by bláznovstvím zůstat vně tolika krásných věcí.

Tomáš Marada

Jak se žije v papežské koleji?

Na takovou otázku se hledá stručná odpověď celkem těžko, ale jednu bychom snad přece jen našli: každý rok jinak. Nejen že se každý rok alespoň částečně mění složení lidí, kteří zde studují, ale oni se mění i samotní studenti. Představte si to, stárnou. Tedy dobře, stárneme. Tento proces se zatím nevyhýbá nikomu a přináší s sebou jisté důsledky, pozitivní i negativní. Mezi negativními zaznamenáváme zvýšenou únavu při chůzi do schodů (nebo zvýšené opotřebení výtahu), zvyšující se tělesnou váhu, zmenšující se počet vlasů na hlavě nebo odmítání účasti na pravidelných pátečních fotbalech. Z druhé strany však má stárnutí i několik velmi pozitivních aspektů. Například zmenšující se počet vlasů (odpadá potřeba je česat), možnost výmluvy, proč opět jedu výtahem a nejdu do schodů pěšky, nebo větší schopnost udržet tělesnou teplotu v důsledku zvýšení tělesné váhy.

To jsou však všechno důsledky ryze osobní, skoro až individualistické. Jenže stárnutí má i tu vlastnost, že se díky němu dosahuje věku vyjádřenému nějakým zajímavým číslem, to pak nazýváme výročím či jubileem, abychom měli proč se společně sejít, popovídat, pojíst a tak dále. Například osm let, to je 2^3, devět let je zase 3^2, dvacet pět je 5^2, třicet dva let je pak 2^5 a tak můžeme vesele pokračovat dál, matematici jásají a slaví. Jenže těch v koleji tolik není, tak jsme i my letos slavili jubilea spíše tradiční – kulatá. Možná by to stálo i za nějaký historický výzkum alespoň na úrovni diplomové práce, zda nebyl tento rok přímo rekordní, co se těchto výročí v Nepomucenu týče. Celkem šesti z nás se totiž tato událost týkala, ať už šlo o narozeniny třicáté, čtyřicáté či šedesáté v celkovém součtu krásných 290 let. A jelikož se snažíme nic nešidit, nezbývalo nám než všechno řádně oslavit. A abychom nevyšli ze cviku, poctivě jsme si všímali i různých půlkulatin, čtvrtkulatin a svátků. V zásadě se dá říci, že jsme se tímto akademickým rokem proslavili, ne snad ve světle reflektorů, ale s vidličkou v ruce a písní či básní na rtech. Každopádně to byl rok výjimečný (ostatně jako každý) a stárnouce budeme na něj rádi vzpomínat.

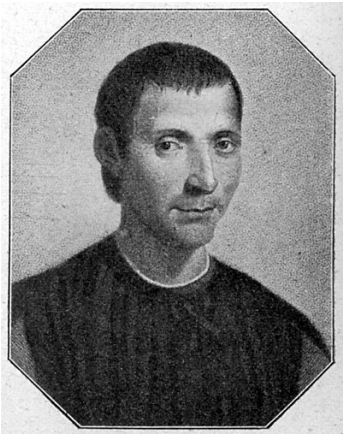
Jan Pitřinec

Niccolò Machiavelli a jeho Florencie

Narodil jsem se 3. května 1469 ve Florencii, když této právě krátce panoval Lorenzo, později zvaný Nádherný (Lorenzo Il Magnifico, 1449–1492), církev vedl Pavel II. (1464–1471), Svatou říši římskou pak Fridrich III. Habsburský (1452–1493) a České království Jiří z Poděbrad (1458–1471). Pocházím z nepříliš zámožné notářské rodiny. Můj otec byl právník a ve věčném sporu mezi papežem a císařem (a v mé době mezi italskými městskými komunami) byl zastáncem Welfů, čili guelfů (jak říkáme tady v Itálii), tedy papežské strany proti straně císařské (ghibellinům, původně Štaufům). V mládí jsem se pilně učil latině, aritmetice a gramatice. Zvláštní zalíbení jsem měl v dějinách, které jsem studoval v knihách Tita Livia a u mnoha dalších římských a řeckých historiků, jejichž díla jsem ovšem musel číst v latinském překladu. Pomalu se tak ze mě stával univerzálně vzdělaný renesanční humanista, podobným byl třeba Leonardo da Vinci. V letech 1498 až 1512 jsem se aktivně podílel na správě florentské republiky. Po osudovém roce 1512 jsem se musel z Florencie vzdálit, protože se vrátili Medicejští po pádu Savonaroly, horlivého dominikánského kazatele, upáleného v roce 1498. Byl jsem několikrát vyslancem, například v Římě, ve Francii nebo v Německu. Po smíření s rodem Medici mě Klement VII. (1523–1534) z téhož rodu pověřil, abych napsal dějiny města. V osmi knihách tedy sepisuji dějiny Florencie:

To činím odpovědně a čtivým jazykem: podrobně jsem zpracoval celý vývoj Florencie, která je starým římským městem (založeno 59 př. Kr. jako colonia Florentia). Ve starších dobách (raný středověk) ne příliš významným, s pár tisíci obyvateli, ovšem od dob Matyldy z Canossy (1076) město začíná pomalu vzkvétat, a tak ve 13. věku zveme nové řády (františkány, dominikány), staví se řada kostelů (Santa Maria Novella, Santa Croce), pokládá se základní kámen k Duomu (Santa Maria del Fiore) a buduje se i nová radnice (Palazzo Vecchio), kde se vládne dne nové ústavy Ordinamenti di giustizia del Secondo popolo, a to tak, aby se dobře spravovalo a chránilo naše „comune" oproti „signorii", vládě aristokracie. Město začne razit zlaté mince, fiorini d´oro, což podporuje rozvoj bankovnictví (i když dva bankovní domy Bardi e Perucci krachují kvůli anglickému králi Eduardovi III., který neplatí dluhy), obchodu (zejména s vlnou) a umění (těch slavných jmen: Donatello, Buonarroti, del Sarto, Botticelli, Ghirlandaio, Verrocchio, Masaccio, Brunelleschi, Dante, Boccaccio, Filippo a Filippino Lippi…). Městu se nevyhnul ani mor (1348–1349) a snad až dvě třetiny obyvatel zemřely, a to v té době mělo naše město sto tisíc obyvatel. Došlo také

k lidovému povstání zpracovatelů vlny, tzv. rivolta dei ciompi (1378), což byli nádeníci domáhající se lepšího životytí. Mnoho bylo vnitřních i vnějších rozbrojů! Vždyť i sám veliký Dante musel město opustit a jít do vyhnanství… Ve Florencii zasedal částečně i koncil, zvaný basilejský podle místa svolání, jinak 17. ekumenický koncil, konaný v letech 1431–1445.

A co strašlivé spiknutí rodiny de Pazzi (congiura dei Pazzi) z 26. dubna 1478? Ta měla za podpory Sixta IV. della Rovere (1471–1484) zbavit město Medicejských. Během slavné velikonoční mše sloužené kardinálem Raffaelem Riariem della Rovere (1461–1521) byl zavražděn mladší bratr Lorenzův Giuliano (1453–1478). Spiklenci byli po neúspěšném pokusu o převzetí moci popraveni, včetně arcibiskupa pisánského Francesca Riaria Salviatiho (1443–1478). Spiknutí tedy nakonec pomohlo moc rodu Medici definitivně posílit. Z rodu Medici pocházejí prozatím dva papežové (Lev X., Klement VII.; třetím bude Lev XI., ale stane se jím až po mé smrti a jen na pouhých pár dní v roce 1605) a dvě francouzské královny (Kateřina a Marie).

Florencie prošla mnoha revolucemi a mnohokrát se zde též vystřídala republika s knížectvím. To nedělá dobrotu: vnitřní nestabilita města je zhoubnou. V osmé kapitole předjímám budoucnost a upozorňuji na nebezpečí podmanění Itálie cizími mocnostmi. Naději na záchranu vidím v někom, kdo by dokázal osobními schopnostmi Itálii sjednotit a posílit. Tím měl být Lorenzo il Magnifico, který ovšem umírá už roku 1492.

Protože jsem se zajímal o politiku nejen pasivně, ale i aktivně, tak jsem sepsal svou nejslavnější knihu – traktát Vladař (Il Principe, 1513), kde radím rodině Medici, jak vládnout. S oblibou používám jako příklad úspěšného vládce Cesare Borgiu (1475–1507; syn Alexandra VI. Borgi) který se – ač by to mnohý nečekal – mnohdy ukazoval jako pozoruhodně spravedlivý a úspěšný vládce. Vybíral standardní daně, udržoval veřejný pořádek, potlačoval bandity a pečoval o všeobecnou spravedlnost.

Po dalších politických zvratech umírám opět zbavený všeho vlivu na veřejné dění 21. června 1527.

Martin Chleborád

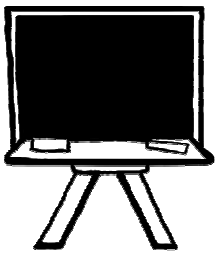
Ako som sa „skoro“ stala pani profesorkou

Milá Brázda,
dnes večer som sa zamyslela nad tým, čím Ti naplniť bruško v predprázdninovom vydaní tak, aby to bolo ľahko stráviteľné, čitateľné a poprípade reprezentovalo slovenskú insitnú spisovateľskú kultúru všade tam, kam sa rozbehnú obyvatelia Nepomucena.

Ako neraz, tak aj dnes som si povedala, čo budem vymýšľať, stačí otvoriť Knihu života. Prelistovať obsah, vybrať príbeh, sadnúť k laptopu, napísať, poslať šéfredaktorovi. Ak tento príbeh práve čítate, stalo sa tak, ako som napísala. Skutočne, naozaj/slová volím úmyselne, aj pre Teba, T.R./

Príbeh som nazvala: Ako som sa „skoro“ stala pani profesorkou, ale kľudne by zniesol nadpis: „Moje malé, pedagogické dobrodružstvo“. Nakoniec, názov nie je až taký podstatný, bol odžitý bez názvu. V žiadnom prípade ma však nenapadlo, že ho raz dám na papier.
Toľko na úvod a teraz k príbehu.

Chodila som už do druhého ročníka na vysokej škole, zaradená podľa abecedy do 6. krúžku, keď tu zrazu prišla ponuka robiť, popri dennom štúdiu, pedagogické minimum. Naskytlo sa niečo nové a vidina sedenia za katedrou ma tak opantala, že som neodolala a podala si prihlášku. To som ale ani z ďaleka netušila, čo ma čaká nasledujúce dva roky…
V našom, pôvodnom 6. krúžku, sme boli všetci, zhodou okolností, na veľké „P“. Papp, Petrová, Polerecká, Prístavková…, na malé „p“ sme boli perfektná partia. Žiadny študijný stres, v indexoch všetci dobrí, čiže za tri, občas aj za dva /v tom čase nebolo hodnotenie na Áčko, Béčko.../, kolektívny mozog, jeden za všetkých, všetci za jedného. Skoro ako v rozprávke o zbojníckej družine. Aktivít toľko, že sme týždenne určovali zástupcu krúžku na povinných prednáškach, ktorý „mal pod palcom“ nielen prezenčnú listinu, ale aj dokumentovanie obsahu prednášok. Keďže sme v tom čase o záznamovej technike nesnívali ani v najodvážnejších mladíckych a dievockých snoch / písalo sa minulé storočie/, povinnou výbavou vyslaného zástupcu ľudu boli hlavne zošity, perá, kopírovacie papiere, postreh a ostražitosť. Vzhľadom na prepracovanú taktiku sa nám celkom darilo, nikto z krúžku predčasne ne-

odstúpil a ani žiadny votrelec nepristúpil. Vytriezvenie z krásneho vysokoškolského sna prišlo veľmi rýchlo, po prázdninách, na prahu 3. ročníka. Nás, budúcich pedagógov, snívajúcich o sladkom živote za katedrou, vytiahli z jednotlivých krúžkov a šupli nás do krúžku číslo desať. Ako som sa tam ocitla ja, tak sa tam ocitla aj Aňa, priateľka do dnešných dní. Ostatných 18 spolužiakov bol ročníkový mozgový trust, čo sme veľmi rýchlo zistili. Žiadna skúška za tri, za dva, všetko pred termín a za jedna! Ďalší šok prišiel po oboznámení sa s rozvrhom pedagogických disciplín. Všetky prednášky a cvičenia v popoludňajších hodinách, ukončenie v čase, keď naši zo 6. krúžku vyrážali na minimálne druhú zastávku vínnej turistiky, v rámci ktorej kuli plány, čo s voľným časom. Verte, či neverte, pre nás s Aňou nastali veľmi ťažké časy, plán dobrodružných výprav sme museli nedobrovoľne korigovať, aby sme dokázali v jednom šíku kráčať s elitou nášho nového krúžku. Na zasväcovanie sa do dejín pedagogiky, didaktiky, estetiky, logiky nám zostávali len večerné a nočné hodiny, počas ktorých tí moji, zo 6. krúžku, dávno zabudli na prípravu zadaní na nasledujúci deň. S pribúdajúcimi vráskami a kruhmi pod očami sa však úmerne prehlbovali aj naše vedomosti. Nielen z ekonomiky, ktorá bola hlavným zameraním nášho štúdia, ale aj vedomosti budúcich pedagógov.

Aby nebolo štúdia pedagogiky málo, vo štvrtom ročníku sme museli absolvovať povinnú, mesačnú prax na strednej odbornej škole. Už vtedy som tušila, že tadiaľ cesta pre mňa nevedie, ale napriek tomu som sa statočne držala a prax absolvovala. Zostávalo mi urobiť ešte jednu, poslednú skúšku z logiky. Nemôžem vymýšľať, skutok je zapísaný v prežitej minulosti. Vrátila som sa na internát z celonočnej oslavy, Aňa bola „nastajlovaná“ a čakala len na mňa, veď na všetkých skúškach sme sa potili spolu. Oslava ma zmohla natoľko, že som si povedala, nič nestratím, pôjdem na iný termín. A to bolo práve to rozhodnutie, ktoré ma pripravilo o kariéru pani profesorky – ďalší termín už vypísaný nebol!

Na rozdiel odo mňa, moja priateľka získala osvedčenie o ukončení pedagogického minima, ale profesorkou sa tiež nestala. Že by zo solidarity?

Dnes ma určite nemrzí, že som svoj aktívny pracovný život neprežila za katedrou, skôr sa smejem nad tým, ako sme dva roky popoludnia trávili v poslucháreň a cvičebniach a všetci ostatní mali voľno. Čo sme chceli, to sme mali, a možno sme chceli to, čo sme ani nechceli!

Marianna

O *arabském* stolování

s vděčností za přátelství věnováno Jiřímu Luňákovi

(Z arabského originálu *al-Ṭa'ām*, publikovaném v (Kolektiv autorů): *al-Ṭarīq ilā al-Luġati al-'arabiyya. al-Sanatu al-ṯāniyya* (Káhira: Dār Kūmbūnī li-l-dirāsāti al-'arabiyya, 2005, na str. 265-266, přeložil a stylisticky poupravil Lukáš Nosek.)

Pozn. překl.: Arabská obdoba českému popřání *„Dobrou chuť"* se řekne *„Bil-hinā'i wa-šifā'i,"* což volně přeloženo může znamenat *„Jezte se štěstím a uzdravením!"* Předložka *„bi"* může však být přeložena ve smyslu *„Jezte pro štěstí a uzdravení!*"

„Bil-hinā'i wa-šifā'i." Toto je vyjádření, které si říkají lidé mezi sebou v arabských zemích před nebo i po konzumaci jídla. Vyjádření se liší podle dialektu nebo podle jiné výslovnosti, ale fráze zůstává významově stejná. Když někdo zavolá na toho, kdo jí: *„Bil-hinā'i…"*: myslí tím, aby dotyčný jedl se štěstím a s radostí si užil chutě jídla. A stejně tak, když zavolá na toho, kdo jí: *„…wa-šifā'i*: své přání myslí tak, že přeje jakoukoliv praktickou výhodu vzešlou z požití jídla, včetně opravdového tělesného uzdravení.
Není třeba říkat, že jídlo vyjadřuje vlastní povahu i kulturu všech národů. Stejně jako není třeba říkat, že schopnost ženy vařit je považováno za neoddělitelnou část její osobnosti. Často vidíme pracující ženu ve vysoké pozici, ale je nešťastná, když někdo pochybuje nad jejími schopnostmi v kuchyni.
Je pravdou, že arabské kulturní dědictví je plné všeho toho, co tak či onak souvisí s jídlem. Vždyť je spojené již i s prorokem *Muhammadem*, který pocházel z kmene *„Hašīm"*. Mnozí jméno *„Hašīm*" dávají do souvislosti s *Muhammadovým* dědou. Ten však ve skutečnosti měl jméno *Muttalib*, zatímco známé *„Hašīm"* byla pouze jeho přezdívka. Ta vznikla z toho, že sám dával a přiděloval (doslova: lámal) chléb chudým. Z toho plynula čest a vážnost, kterou si tímto zasluhoval.
Dalším momentem z naší kultury a historie je hostina zvaná *„'Aqīqa*", kterou zorganizují rodiče krátce po narození dítěte. I také každý *chalífa,* král islámské říše, byl hodnocen podle velikosti a bohatosti prostřených stolů, ke kte-

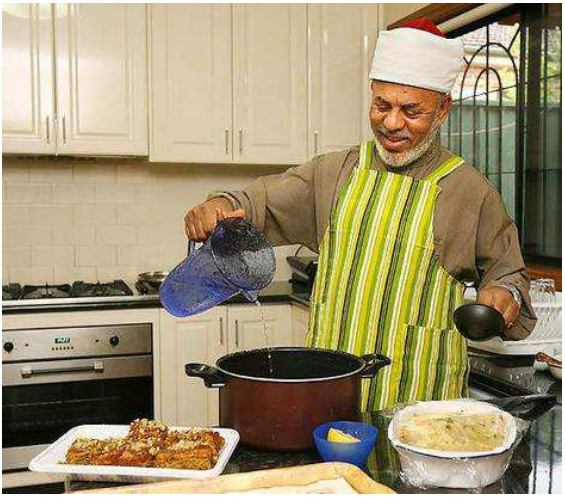
rým pravidelně zval chudé a potřebné. Nyní již není ani *chalífa*, ani jím prostřený stůl. Ale způsob myšlení zůstává stejný, a tak se mnoho ze starých zvyků proměňuje. Můžeme tak nyní vidět proměnu prostřených stolů *chalífových* do podoby prostřených stolů milosrdenství (*„Mawā'id al-Rahman“*), které dnes připravují bohatí v ulicích arabských měst během měsíce *Ramaḍānu*, aby se u nich před východem slunce nasnídali ti, kteří zachovávají půst. A čím větší je stůl, tím větší je čest toho, který jej připravil, a je to také důkazem jeho bohatství, šlechetnosti, ale i jeho moci.

Arabská kuchyně dnes nabývá mnoha podob. Irák je tak známý přípravou masa a datlí, oblast velké Sýrie, tzv. *Šām* (dnešní Libanon, Sýrie, Jordánsko, větší část území dnešního pseudostátu ISIS) je známá svými sladkostmi, Egypt fazolemi, *„ṭa'mījou“* (fazolová kaše s česnekem, petrželí a pórkem, která je usmažena v podobě kuliček ve vařícím oleji) a *kušarī* (uvařená čočka a rýže, můžou být přidány i těstoviny, vše promícháno s osmaženou cibulkou a polito domácí rajčatovou omáčkou, chilli kořením a česnekem), západní Afrika tzv. *Maġrib* (Maroko, Alžírsko, Tunisko) je pak známá svým *„kuskusem“*, a země zálivu (Spojené arabské emiráty, Bahrajn, Omán, Jemen, Saudská Arábie) svou *„kabsou“* (směs rýže – *basmati*, zeleniny a různých druhů koření - černý pepř, hřebíček, kardamon, šafrán, skořice, bobkový list či muškátový oříšek, s masem nejčastěji kuřecím, ale kozím nebo jehněčím, velbloudím či hovězím, pochopitelně i rybím či s krevety).

Když Arabové přijímají hosta nebo když jsou sami hosty na návštěvě, existují tradice, které jsou všemi s úctou dodržovány. My nyní tyto tradice předáme tobě, drahý čtenáři, abys byl pozorným hostem u Arabů, a abys byl pozorným hostitelem Arabů, a to zvláště zde v Egyptě.

Arab se nikdy neptá svého hosta, zdali chce vodu k pití. Je totiž považováno za silný projev lakomství, když se hostitel zeptá hosta: *„Chcete se napít vody?“* Vždyť obdarování vodou je naprosto samozřejmé a proto není potřeba se na to ptát. My Arabové obdarováváme nejen vodou, ale i jinými nápoji, čajem nebo kávou.

Ovšem až budeš u někoho hostem a on se tě zeptá: *„Napijete se něčeho?“* Není správné odpovědět: *„Ano.“* Tvoje odpověď by tak neměla být podle chuti či nechuti k pití. Zpočátku se spíše vyžaduje tvoje odmítnutí, dokud se otázka dvakrát nebo třikrát nezopakuje. Nakonec můžeš souhlasit a nabídku přijmout.

Když jsi zván k jídlu, je obvyklé, že to víš předem, a proto je třeba s sebou přinést dar hostiteli: něco sladkého nebo nějaké ovoce. S obdarováním je ale třeba vyčkat, než ti hostitel dá všechny druhy jídla, která má pro tebe připravené. A naopak, pokud ty sám jsi hostitelem, je třeba udělat to samé, tedy dát svému hostu nejprve vše z toho, co jsi sám pro něho připravil. A také nečekej, až host sám dojí, nos stále na stůl, aby tak nejedl s pocitem studu, že čekáš, až dojí.

Závěrem doplňme, že jako host jsi povinen říci: „*Sufratu dā'ima.“* („*Ať je u vás stále plný stůl!“*) Hostitel ti pak odpoví: „*Jadūmu ʿizuka.*“ („*Ať stále trvá tvoje čest!“*). Na úplný závěr pak hostitel ukončí hostinu slavnou větou: „*Bil-hinā'i wa-šifā'i.“* I kdyby ti jídlo nechutnalo, nezapomeň pochválit závěrem ženskou část rodiny hostitele, která se většinou hostiny neúčastní. Učiníš to tak, že ženě řekneš: *„Salimat jadāki“* (*„Ať jsou tvé ruce ochráněny!“*) – v egyptském dialektu to pak zní: *„Tislamu ʾīdajkī“*.

Zbyla nám ještě jedna zajímavá poznámka: týká se toho, že až půjdeš na ulici kolem skupinky lidí, kteří jedí, tak jim velí tradice, že tě musí pozvat k jídlu. Nicméně neřeknou ti: *„Tafaḍal kul.“* (*„Prosím jezte.“*), ani *„Taʿāl lita'-kula.*“ („*Pojďte jíst.“*), ale spíše tě pozvou zvoláním: „*Bismillāhi*“ („*Ve jménu Boha*“). Ihned jim tak odpověz: „*Bil-hinā'i wa-šifā'i.“*

Lukáš Nosek

Bylo nebylo, ale možná bude…

Žil byl jednou jeden král. Jeho království se rozprostíralo mezi paterým hvozdem, sedmerou horou a devaterou řekou. Život krále pokojně a nerušeně plynul – vždyť neměl ženu, tím pádem ani děti, a tím pádem ani starosti… Nemusel zatěžovat svou pomazanou hlavu otázkou, jak odmítat příchozí nápadníky, nebo dokonce jakým klíčem z příchozích vybírat své budoucí příbuzné. Měl jen své království a královský hrad. Hrad nebyl ani velký, ani malý – ale pozor – nebyl ani prostřední, jediný přípustný popis zní, že to byl hrad královský. Také zde na hradě plynul život v pokojné, průměrné šedi opakujících se dní. Sousední panovníci spravovali svá království, majíce na paměti všeobecné blaho pracujícího lidu, a tak to na žádné vojenské tažení za hrdinskými činy už pár století nevypadalo. V posledních tři sta letech se na hranici onoho království neobjevil drak, čert, ba ani žádná čarodějnice. I veřejný pranýř na náměstí již obrůstal lišejníkem. A dávno tomu, kdy před pěti lety oficiálně odešel poslední lapka, Antonín Kapsička, do důchodu a řemeslo pověsil na hřebík, který ukradl kováři Kolodějovi. Jistě se teď domníváte, že pan král využíval své volnosti ke světským radovánkám, jako jsou pitky, hony, cesty do zahraničí, nebo alespoň doplnění základního vzdělání. Kdepak! Pro silnou alergii na žíně nesnášel král koňský salám, hony ani smyčcové nástroje. Ze všeho nejraději měl svůj klid.

Jednoho dne na sebe rádci počali nenápadně mrkat. Majíce na paměti zákonitosti vysoké politiky, neušlo jim, že den v království je jeden jako druhý, druhý jako třetí a tak – téměř nekonečnou – řadou dále… A již brzy hrozilo nebezpečí, že místní bulvární tisk „Hrom“ nebude mít o čem psát své příspěvky. Rubrika „Z receptů panny Klotyldy“ se již po třetí opakovala, stránka „Už visí“ věnovaná novinkám upozorňovala, že se stále ztrácejí psi v okolí jisté putyky „Nejlepší přítel člověka“, a „Předpověď nebes“, hlásící stále proměnlivé, místy oblačné počasí, také již drahnou dobu nikoho nezaskočila. Rádci proto sáhli ke krajnímu prostředku. Nejen proto, že by byl na kraji, ale také z důvodu, že něco podobného v našem království nikdy nikdo neočekával, totiž... *(dokončení na str. 27)*

Mandylion Nepomucena

Studoval jsem v Nepomucenu v devadesátém prvním v první vlně českých a slovenských bohoslovců po sametové revoluci. Po více jak dvaceti letech se vracím na místo činu, v rámci prvního vzdělávacího pobytu pro české kněze, vyhlášeného rektorem Petrem Šikulou, abych si obnovil „mandylion“ Nepomucena vtisknutý tehdy do své paměti a srdce.

O mandylionu nám začal na první přednášce hovořit spirituál koleje Richard Čemus a tím mi určil téma následujících dnů. Touhu uvidět pravou tvář Ježíše Krista, zahledět se mu do očí, být posílen jako edesský král Abgar, který se uzdravil ze svého malomocenství, protože uvěřil, že postačí, když pohlédne na Ježíšův portrét. *„Pane, nejsem hoden, abys vstoupil pod mou střechu; ale řekni jen slovo…,“ praví* setník v Matoušově evangeliu. Abgar chtěl vidět. A protože se malíři Annaniášovi portrét nepodařil, sám Ježíš mu dal otisk své tváře. Tak praví legenda.

Legendy jsou legendami proto, aby se četly. Ne aby se pitvaly a rozebíraly na součástky, aby z nich vyprchala veškerá krása a poesie. A tak jsem odhodil veškeré rozumové zábrany a vrhnul se na kolena v Sancta Sanctorum na mramorové schody potřísněné Ježíšovou krví, abych spolu s dalšími zbožnými poutníky z různých koutů světa dosáhl vrcholu, kde jsem se v bývalé papežské kapli mohl poklonit kopii portrétu Ježíše neudělaného lidskou rukou.

A Kristu se zalíbilo mě odměnit. Nejen plodnými diskusemi s bohoslovci u jídla v refektáři (zdravím Petra Soukala), ale i nadstandardní prohlídkou současného apoštolského paláce a papežského pokladu, která byla pro nás pro všechny připravena v rámci našeho vzdělávání. Vrcholem pro mě však nemohla být návštěva Sixtinské kaple včetně kaple slz, jako pro mnohé, ani kaple Redemtoris Mater s mozaikami dle Tomáše Špidlíka a Marka Rupnika, jako pro druhé, ale zcela nečekaně objevený – mezi papežskými ornáty, tiárami, střevíci a kalichy – mandylion, obraz z Edessy. „Je to ono?“ ptám se našeho průvodce, a on tiše přisvědčí. Ano, jde o relikvii, která byla za nejpřísnějších bezpečnostních opatření zapůjčena na světovou výstavu Expo 2000 v Hannoveru anebo britskému muzeu v Londýně. Hledíme si s Ježíšem do tváře,

zde ve Vatikánu, v bezprostřední blízkosti na dotek. Dopolední setkání s náměstkem Kristovým v rámci generální audience je korunováno odpoledním setkáním s mandylionem.

Vicerektor Roman Czudek nám vyložil papežskou bulu Misericordiae Vultus, tedy Tvář milosrdenství, o nadcházejícím milostivém roku, která krásně propojila hledání tváře Ježíše Krista, která je tváří Otcova milosrdenství.

Obraz *acheiropoietos,* neudělaný lidskou rukou však není jediný. V městečku Manoppello, jehož název odkazuje kuriózně ke mši svaté, neboť manipul byla součástka liturgického oděvu, se uchovává sudarium, aneb rouška z Ježíšovy tváře: *„…ale šátek, jímž ovázali Ježíšovu hlavu, neležel mezi plátny, nýbrž byl svinut na jiném místě*.“ (*Jan 20,7)* Na této roušce je obtisknuta lidská tvář s otevřenýma očima mandlového tvaru, s dlouhým úzkým a zraněným nosem, tenkým vousem a ústy pootevřenými v mírném úsměvu. Obličej je orámovaný dlouhými vlasy. Podivuhodné je, že obraz nevykazuje žádné barevné pigmenty, podobně jako Turínské plátno, s kterým navíc naprosto přesně koresponduje, jak názorně dokládá výstava u manoppellského kostela. A nejen to, starověký materiál této roušky vydržel 2000 let neporušen.

Neodolal jsem a spolu s druhým spirituálem koleje Tomášem Roulem, který ke kněžím mluvil o kněžském štěstí, se rozjel právě tam, abychom spatřili snad opravdu vera-ikon, roušku Veroničinu, obraz neudělaný lidskou rukou. Tento výraz je vzatý z evangelia: *„Slyšeli jsme ho říkat: Já zbořím tento chrám udělaný rukama a ve třech dnech vystavím jiný, ne rukama udělaný.“ (Mk 14,58) „Když byl pak vzkříšen z mrtvých, rozpomenuli se jeho učedníci, že to říkal, a uvěřili Písmu i slovu, které Ježíš pověděl.“ (*Jan 2,22)

Uvěřil jsem i já, protože uvěřil i Benedikt XVI., když se sem v roce 2006 přijel podívat a kde mimo jiné řekl: „*Drazí kněží, zůstává-li vtištěna ve vás, pastýřích Kristova stádce, svatost Jeho Tváře, nebojte se, neboť i věřící svěření vaší péči Jí budou uchváceni a proměněni. A vy, seminaristé, jež se připravujete být zodpovědnými průvodci křesťanského lidu, nenechte se přitahovat ničím jiným než Ježíšem a touhou sloužit jeho církvi.“* A tak není nic důležitějšího, než hledat Boží tvář ve všech věcech i ve tvářích druhých, především však na tváři církve a tak nacházet stále lépe toho, který řekl „Já jsem…“.

Díky Nepomucenu za toto setkání!

P. Zdeněk Skalický

Nad Esquillinem slunce nezapadá, aneb cestou důvěry Božímu povolání

Není to tak dávno, co jsme na stránkách Brázdy přinesli rozhovor s naším spirituálem o. Richardem Čemusem, SJ. u příležitosti jeho šedesátin. Je to spirituál, který jako duchovní syn kardinála Tomáše Špidlíka, rovněž jezuity, zanechal během jeho sedmiletého působení hlubokou brázdu v srdcích těch, které měl možnost duchovně doprovázet. Dobrodružství jeho cesty Božího povolání a duchovního synovství a přátelství s kardinálem Špidlíkem jsou pro mnohé z nás známy. A vlastně tento velký dynamismus jeho života se jistým způsobem stal zdrojem pro to, aby mohl být spirituálem – duchovním otcem, který má budoucí kněze přivádět pramenům živého Boha a vytvářet prostor, kde můžou být sami sebou a jít cestou dál. Právě v šedesátce by se dalo říci, člověk může s to větší erudovaností předávat to, co sám dostal. Jak se také píše v knize Sirachovcově, šediny jsou znakem moudrosti, života. Někdy se ovšem stává, že do životní cesty člověka vstupuje utrpení v podobě nemoci, které ho limituje, nebo mu brání vykonávat to, k čemu cítí, že je povolán. Tak je to také v případě o. Richarda Čemuse. V Nepomucenu se cítí jako doma, i když ne vždycky klidně, ale to patří k domovu, ideál neexistuje. Strávil tu hodně času během dob, coby jako seminarista, pak jako spirituál. Zná radosti i bolesti Nepomucena, jeho šťastné, ale také smutné chvíle. Teď ovšem na cestě důvěry Božímu povolání nastává ten čas, kdy se náš spirituál rozhodl, že končí ve své funkci a vydá se dál jako kdyby do nové země. Právě proto u této příležitosti jsme mu položili několik otázek.

Kdy jste si začali být vědom Vaší cesty Božího povolání ke kněžství?

Vědom svého povolání jsem si byl poměrně brzy, během školní docházky. Téměř každý den jsem ministroval v chrámě sv. Prokopa na Žižkově. Ani později v semináři, kam jsem vstoupil v roce 1976, moje povolání nebylo tak zřetelné, abych nepochyboval. Teprve vstupem do Tovaryšstva Ježíšova i ty poslední pochybnosti ustály a já jsem si byl jist, že mně Pán volá

ke kněžství u jezuitů, to už jsem žil v Německu. Toto vědomí a tato jistota mně pak už nikdy neopustili. Vidím v tom jisté znamení, že rozhodnutí pro vstup k jezuitům padlo právě v Nepomucenu.

Kde Vás na cestě kněžství posunula osoba kardinála Špidlíka a jakým způsobem Vás ovlivnil?

S patrem Špidlíkem jsem se setkal poprvé v roce 1974 v jihotyrolském Brixenu. Pak jsem ho dlouho neviděl, protože jsem po maturitě odešel do Ameriky, ale v roce 1983 když jsem vstoupil do Nepomucena, tak se naše cesty prakticky nerozdělily. Nebyl jediným spirituálem, který měl na mně velký vliv. Vysloveně bych chtěl vzpomenout spirituála semináře ve Freiburgu im Breisgeau (Arcibiskupský teologický konvikt – Collegium Borromeum), Hanse Waldrafa a novicmistra italských jezuitů Franze Tatu. První mi ukázal, že kněz je v první řadě člověk a křesťan, ten druhý mně naučil rozlišovat mezi duchovnem a duševnem. Otec Špidlík byl pak pro mě ztělesněním syntézy východu a západu, tedy katolicity.

Byl jste vysvěcený na kněze svatým Janem Pavlem II. Co všechno naplňovalo Vaše srdce jako novokněze?

Samozřejmě možnost dostat svěcení od římského velekněze svatého Jana Pavla II., kterého jsem bezmezně obdivoval pro jeho odvahu, a mužnost bylo něco mimořádného. Sloužit první mši svatou na hrobě sv. Ignáce, bylo pro mě hlubokým duchovním zážitkem. Tím, že jsem nemohl mít primici doma, slavili jsme ji společně s jedním polským spolubratrem ve dvou. On sloužil a já kázal. Okázalou primici zorganizovali pak v Německu a Londýně, kde jsem léta vypomáhal. To byly ty vnější okolnosti. Důležitější však bylo to vnitřní. Smutek z toho, že se má matka celé slavnosti nemohla zúčastnit se mísil s údivem nad tím, že mi můj vlastní otec líbal ruce a obracel se ke mně slovy „otče Richarde“ naznačovaly, že se děje něco, co mne přesahuje.

Když se řekne Boží přátelství a přátelství lidí, tak co Vás napadne?

Boží přátelství se projevuje lidským přátelstvím. Já bych neváhal nazvat největším přítelem mojí vlastní tetu Libuši, jak jsme jí říkali „Líbu“. Jí vděčím za to, že jsem nevyrůstal na ulici s klíčem na krku, ale v rodinném teple domova, i když chyběla máma, která i v neděli pracovala a táta, který seděl v Opavě ve věznici.

Papežská kolej Nepomucenum pro Vás hodně znamená. Kudy se ubírají Vaše vzpomínky na ni?

Do Nepomucena jsem v roce 1982 vstoupil proto, abych mohl být vysvěcen na kněze pro svou pražskou arcidiecézi. Polské události kolem hnutí Solidárnosć živili naději, že komunismus brzy padne. To se ale nestalo, a všichni v Nepomucenu jsme sdíleli stejný osud, nejistotu, co bude, kam půjdeme, kde pro nás bude ve světě

nějaké místo. Můj přítel Karel Fink se dostal do Texasu, jelikož v Houstonu byl biskup českého původu Mořkovský, který ho přijal. Já jsem měl jít zase do Adelaidy do Austrálie. Vstupem do Tovaryšstva Ježíšova, všech-

no pak už bylo jinak. Nepomuceno za ten rok, co jsem tady strávil, mi přirostlo tak k srdci, jako bych zde žil sto let.

Sedm let ve službě spirituála přináší možnost nahlédnout zpátky, tak tedy jak vnímáte toto období Vašeho života a služby. Co vám během těchto sedmi let udělalo radost a také, co Vás zarmoutilo?

O to být spirituálem v Nepomucenu jsem neusiloval, protože jsem měl dost svých povinností. Měl jsem to štěstí, že ještě žil pater Špidlík a problémy, které se objevili, jsem s ním mohl prodiskutovat. V takových chvílích jsem viděl, jak ho život Nepomucena stále zajímá a nezapomenu na jeho poslední rekolekci, kde proti dobře míněným radám, řekl, že ji dávat bude a způsobem jakým ji pak dělal, bylo vidět, že Nepomucenum bylo kusem jeho života. Byl bych rád, kdyby se o mně mohlo říci totéž.

Z pozice Vás jako kněze a spirituála, jak vidíte Vy kněze pro současnou dobu?

Je evidentní, že kněz už dnes nemá ono společenské postavení, které ho vyznačovalo v minulosti. Očekává se od něj zejména duch služby, která přesahuje hranice konfesí. O co dnes jde a o co půjde stále víc radikálněji, je odpověď na otázku po člověku. Je-li člověk pouze zaměnitelný konzument, je třeba mu vrátit smysl pro vlastní důstojnost, tedy vědomí být osobou. Zdá se mi, že nás evangelium stále zřetelněji tlačí vzít tuto výzvu vážně.

Na co jste v životě hrdý, co se Vám podařilo, a splnily se Vám Vaše životní sny?

Hrdost jsem nikdy nepovažoval za cnost. Na jednu věc jako Čech ale hrdý jsem. Na to bezpočetné množství lidí, mužů a žen, kteří se u nás osobně postavili komunismu na odpor. Není jistě nadsázka říci, že jsme měli nejvíc mučedníků. Co se mi podařilo? Musím říct, že jsem nikdy nedělal velké životní plány. Ale to, do čeho mně Pán Bůh postavil, jsem dělal s celobytostním nasazením a rád. A jestli se mi splnily sny? Čtenáři Brázdy už vědí, že jeden veliký, malý sen se mi splnil. Totiž sednout si za volant sportovního vozu Porsche. Moje největší přání je však napsat

knížku o kardinálu Tomáši Špidlíkovi. Znal jsem ho z osobního života a také z vědecké práce. Znal jsem ho jako jezuitu a jako člověka. Teď přišel čas to zužitkovat, kéž by mi dal Bůh ještě sílu.

Co máte skutečně rád z pozemských radostí a jak tyto přízemnosti ovlivnily Vaši spiritualitu?

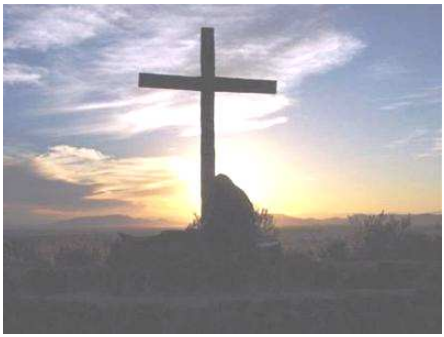
Jestli máš na mysli moji slabost pro sportovní vozy, tak i zde platí zásada sv. Ignáce, která je i cílem duchovních cvičení, totiž naučit se vidět Boha ve všech věcech.

V čem je kněz a jezuita Richard Čemus dnes jiný? Jak vidíte své rané léta Vašeho povolání a současnost?

Nemyslím si, že jsem v něčem jiný, ale spíš, že nyní jsem sám sebou. O to jsem se musel v dosavadním životě ukrutně rvát. Být sám sebou je asi ta nejtěžší a nejdůležitější úloha, kterou člověk dostal, dá se říct, že je naším nejzákladnějším povoláním. Ani Ježíš Kristus nám ji neodejme. Jen nám pomůže ji dosáhnout. Je to totiž něco zcela osobního. Za toto poznání vděčím právě pateru Špidlíkovi, který nestál o to, abych byl jeho epigonem, jak jsem si kdysi myslel, ale partnerem ve službě Bohu a člověku. Musel jsem se tedy oprostit nejdřív od těchto mylných představ a začít radikálně důvěřovat svému vlastnímu srdci. To se neobešlo bez mnoha modřin, ale stojí to za to.

Svět je plný bolesti a utrpení, ovšem nejtěžší bolest je ta vlastní. Jaká je Vaše vlastní cesta utrpení? Jak v tom všem těžkém nalézat cestu k radosti, svobodě, pokoji?

Na otázku jak, ti asi neodpovím. Nevím totiž jak to, ale nikdy jsem se tolik nenasmál, jako nyní, kdy je mi čím dál hůř a musím se vzdávat i toho, co jsem měl rád. Konec konců stejně by moje odpověď nebyla k ničemu, protože údolím smrti musí jít každý sám. Teprve když dojde tam, kam má a ohlédne se zpět, vidí, jak Bůh byl s ním a jak mu pomáhal. Jednou řekl můj učitel a přítel Dr. Vladimír Neuwirth, že každé duchovní poznání: „Je plodem na stromě kříže.“ Poznat trochu více Boha. Zahlédnout ho i ve všednostech dní a probděných nocí je to největší, co si můžeme přát. To má

ovšem svou cenu a ne vždy se jí chce člověku platit.

Přijmout kříž znamená především připustit, že je člověk raněn, ovšem otevírá se možnost poznat pravdu o sobě samém. Co vy na to?

Poznat sám sebe byla výzva v průčelí Delfského chrámu. Nabádala člověka

nemyslet si, že je Bůh. V křesťanství „poznej sám sebe“, znamená pravý opak. Uznat Boží stvořitelský záměr, který všichni otcové vyjadřují takto: Bůh se stal člověkem, aby se člověk mohl stát Bohem. Studium východní spirituality mně přivádí k přesvědčení, že netrpíme nedostatkem sebevědomí, ale úplně nesmyslným pocitem méněcennosti. Ten, pak se rád vybíjí v hrubosti a pesimismu, přitom neexistuje nic většího než být povolán na cestu následování Ježíše Krista a to ne v nějaké nezávazné formě diváka, ale přímou účastí na jeho boholidství.

Ztotožňujete se s tvrzením, že utrpení může být tvořivé?

Vždycky jsem si myslel, že bez utrpení nemůže vzniknout ani rocková skladba. Ne nadarmo slyšíme z textu písně *Streets of Love* od Rolling Stones, že život je cesta prosáklá slzami. Benedikt XVI. pronesl slova zakořeněná hluboko v patristické tradici, že totiž otcové nepsali bez toho, že by namáčeli pero v kalamáři vlastní krve. Co tak vzniká, má trvalou hodnotu. Je ale také pravda, že to má své hranice, když mi ztuhne tělo, prsty neposlouchají a slova se stanou nezřetelná, pomůže mi sice moderní technika, ale i ta má své hranice. Pak se může stát, že papír zůstane prázdný, ale já věřím, že tu tvůrčí sílu v sobě ještě mám, nebo dokonce teprve teď ji v sobě objevuji.

Jaký je Váš odkaz pro nynější, ale také budoucí společenství Nepomucena?

Nabízím dva citáty. Ten první je od Karla Kryla: „Kdo hází flintu do žita, toho čeká omezená suverenita.“ A druhý je od patera Špidlíka: „Neříkej, že nemáš sílu, ty ji máš, jen ji nechceš používat.“

Může být život plodný také v skrytosti? Kde Vás Bůh nyní povolává?

Myslím, že to vyplývá z evangelia dost jasně. Preferuje skrytost, ne vystavovat na nárožích. I když, abych pravdu řekl, trošku mi vadí ta dnešní neochota západních lidí jít hlásat Krista také na nároží (svědci Jehovovi ten problém nemají). Jen při tom si nesmíme myslet, že nám za to musí být Pán Bůh vděčný. Jsme služebníci neužiteční a jimi zůstaneme. A mě Bůh nyní volá zpět k mé první lásce, přednášet spiritualitu křesťanského východu na Papežském orientálním institutu.

Slova Ježíše, které říkají, že když člověk život ztratí, tak ho nalezne. Můžete tato slova reflektovat na svém osobním příběhu?

Myslím, že ano. Že jsme se jako kulturní země dostali do spárů takového barbarství, jakým byl komunismus, je politování hodné už jen proto, že nedokážeme držet krok ve všem s Evropou. Mým rodičům ukradl komunismus nejkrásnější roky života, které jim už nikdo nevrátil. Poznačilo to celý náš život. A přesto nemohu

než žasnout, co z toho pro mě osobně vzniklo za dobro. Kdyby nebylo všeho toho zla, nevím, o čem bych dnes kázal. Mám jednu oblíbenou píseň při ofertoriu, kde jsou slova „tajemství víry, ve smrti je život“ (Geheimnis ist des Glaubnes, im Tod ist das Leben). Jako k tomu byzanská velikonoční antifona hlásá: „Kristus vstal z mrtvých. Svou smrtí přemohl smrt a těm, kteří byli v hrobě, daroval život.“ Proč to tak je, nevíme, ale je to tak. Kříž se nepřemůže nějakou taktikou, strategií, trikem se jí vyhnout, ale pouze a jedině osobním soubojem (Mors et vitae duelo).

Duchovní život je dlouhým a někdy těžkým hledáním Boha. Pořád Vás těší hledat? Stačí k hledání jenom mír, klid a pokora, jak to zpívá Richard Müller ve své písničce?

Jak mám Richarda Müllera rád, neřekl bych, že to stačí. Hledáním, které máš na mysli, si může člověk pěkně sedřít kolena. Malíř Jan Knap, se kterým jsme zde studovali, nám vyprávěl, jak našel víru hledáním brýlí, které ztratil za noci v New Yorském Central parku. Kdo ví, jak špatný měl zrak, tak vytuší, že mu šlo o život. Začal se intenzivně modlit a hle, tu mu zůstaly v ruce brýle. Je ovšem jasné, že to nebyl výsledek jeho hledání, ale že je našel vlastně náhodně, zázrakem: za–zrakem. Byl to obraz evangelia, které se připodobňuje oráči, který náhodou našel poklad. Ty nejkrásnější perly na trhu nacházíme náhodou. Tušil to jistě zpěvák Jozef Ráž, kde zpívá v písničce: „Keby som ten prameň našiel náhodou, bola by to voda, čo ma drží nad vodu.“ Zdá se to paradox, že by mne voda, ve které se topím, měla držet nad vodou, ale přesně tak to je. Vždyť kříž je pro nás ne symbolem prohry, ale vítězství.

Nad Esquillinem slunce nezapadá, Váš život jde dál. Kde budou směřovat kroky Richarda Čemuse?

No, když tam to slunce nezapadá, tak tam docela rád pobudu. Dá se nejenom pracovat a přednášet, ale i meditovat o mnoha věcech. Například o tom, jak je nejvyšší římský pahorek Esquillin propojen s našimi duchovními dějinami. Tak tady bych se rád slunil a pobýval, do kdy bude Pán chtít, jak zpívá italská mládež „Fino a quando Tu vorai…“

Na těchto místech by mohl klidně být závěr, ovšem snahou je, aby slova v odpovědích o. Richarda Čemuse mluvila o něm sama, o jeho vnitřní radosti a naději, že jde cestou tam, kde ho chce mít Hospodin. Za všechnu jeho námahu a oběti pro bohoslovce a celé společenství Nepomucena mu ze srdce děkujeme.

Za rozhovor děkuje Michal Prívara.

Epilog apologetického článku ze strany 18: Tento text vznikl jako povzbuzení pro všechny, kteří si stěžují, že není o čem psát…

Vaše redakce

Pedipila

Dovolujeme si upozornit veškerý vědecký svět na jedinečný objev. Ve sklepě starého domu v Horních Ruprechticích nalezla devadesátiletá důchodkyně Josefína Výpustková text nevyčíslitelné ceny. Dámy a pánové, podržte se. Někteří odborníci datovali tento text do období 13. stol. a jako autora identifikovali samotného velkého mistra, Andělského doktora, Tomáše Akvinského. Dokument má tedy teologický obsah a strukturu jedné otázky (kvestie), jak je známe ze středověkých sum. Pravděpodobně byla tato otázka součástí nějaké větší sbírky otázek, podobné například Quodlibet. Ale zde, v tomto případě nenacházíme tak vytříbený styl a obsah, jako v případě již „vyzrálých" děl, které tvořil sv. Tomáš již s dostatečným akademickým vzděláním. S největší pravděpodobností lze totiž datovat tento spis do dětství, či dospívání sv. Tomáše, kdy ještě tříbil svůj intelekt a po večerech se cvičil ve filosofickém a teologickém uvažování a psával si pro radost otázky na nejrůznější témata. Níže můžete shlédnout narychlo pořízený překlad z latinského originálu.

Výkladové poznámky „pod" čarou k následujícímu textu:

Pozn. 1. Sv. Tomáš (1225–1274) má na mysli sociální změny, ke kterým docházelo ve 12. stol., kdy mnoho lidí přicházelo z vesnice do města a dochází k rozvoji obchodu a školství.

Pozn. 2. Tomáš hovoří termíny své doby, my dnes víme, že člověk začal pracovat jako zemědělec v mladší době kamenné (neolitu) – 5300–4300 př. Kr. a většina lidí Evropy žila ze zemědělství až do průmyslové revoluce (konec 19. stol.), tedy do doby velice nedávné.

Pozn. 3. Sv. Tomáš hovoří o efektu hormonů, které dnes nazýváme endorfiny, které se vyplavují při sportu a skutečně přináší člověku velice příjemné pocity.

5. Articulus: Zda-li je fotbal prospěšný lidskému zdraví

(Utrum pedipila saluti humanae prosit an non)

1. Zdá se, že fotbal není dobrý pro zdraví člověka. Alumnusanonymus totiž říká: „Všechno mě při fotbale bolí a někdy i další dny potom, proto fotbal nehraju.“ Fotbal způsobuje člověku bolest a únavu, a tedy pro člověka dobrý není.

2. Lékaři se setkávají se zraněními, jejichž příčinou je fotbal. Je tedy lépe fotbal nehrát, aby se člověk vyhnul jakémukoli zranění.

3. Staré pořekadlo tvrdí: „Kdo nic nedělá, nic nezkazí.“ Je tedy lepší na fotbal nejít, než abych riskoval, že ublížím sobě, nebo někomu jinému.

4. Jeden britský filosof říká: „No sport, no problem.“ Abychom tedy předešli problémům, je třeba vyhýbat se sportu.

Proti tomu však je zvyk v seminářích po celém světě.

Odpovídám:
Staré přísloví praví: „V zdravém těle, zdravý duch.“ Tělesné zdraví tedy nějakým způsobem může souviset se zdravím duchovním. Musíme samozřejmě zásadně odmítnout to, že původ nemoci konkrétního člověka musí být v jeho hříchu, tomu nás vyučuje sám Kristus (Jan 9,1–3). Ovšem nemoc by zde nebyla nebýt hříchu. Je třeba pečovat o tělesné zdraví a tělo, neboť očekáváme jeho oslavení. Vzhledem k tomu, že v minulých desetiletích se mnoho lidí přistěhovalo z vesnic do měst (Pozn. 1.), změnil se životní styl těchto lidí. Sedláci, kteří od pradávného věku pracovali na polích (Pozn. 2.), probouzeli se s kuropěním, aby pak po celý den zápasili s divokou přírodou o život a večer znavení ulehli na tvrdé lůžko, dnes sedí za psacím stolem a počítají účty. Lidé, kteří již nepracují manuálně, měli by tedy nahradit tento pohyb sportem, například fotbalem. Samozřejmě, že pokud někdo chce, aby měl sport nějaký vliv na jeho tělo a vedl k pozitivním zdravotním změnám, nestačí hrát jednou týdně. Je dobré kombinovat různé druhy sportů, například běh, plavání, fotbal, posilování atd. Sport je tedy dobrý pro člověka, protože ho nutí k pohybu, který je pro člověka nutný, patří k němu a pomáhá mu i duchovně, neboť mu přináší dobrou náladu a příjemné pocity (Pozn. 3.), a tak dodává sílu a motivaci ke konání dobra.

K námitkám:

1. Je naprosto samozřejmé, že ten, kdo začíná s jakýmkoli sportem, může cítit bolest některých svalů. Kdyby se dotyčný nenechal odradit hned na začátku a vytrval, tyto problémy po několika pravidelných tréninců zmizí, a pokud by pokračoval pravidelně, neobjeví se už vůbec. S pravidelnými tréninky zmizí i nadměrná únava, která se vyskytuje u začátečníků. Jde pouze o to překonat svoji lenost, aneb jak praví Hippokrates: „Snaha udržet si zdraví: nejíst do sytosti, nebát se námahy."

2. Je třeba rozlišit mezi fotbalem profesionálním a fotbalem pro radost. Samozřejmě, že pokud se fotbal hraje na profesionální úrovni, tu a tam dojde k nějakému zranění. Hráči do toho jdou naplno, jde o peníze a kariéru. V případě takového fotbalu pro radost, který mohou provozovat alumni seminářů, není třeba hrát jako o život, s takovou silou a nasazením, a tak se lze vyhnout všem vážným zraněním.

3. Toto neplatí vždy. Ten, kdo neudělá to, co je povinen udělat, může hřešit hříchem opomenutí. Pokud se někdo rozhoduje mezi dvěma dobry a ze strachu, aby něco nezkazil, se nerozhodne ani pro jedno z nich, a myslí si, že neudělal nic špatného, klame sám sebe, neboť i toto nic je vlastně rozhodnutí pro možnost třetí. Tato možnost může být také nejhorší ze všech.

4. Každý z lidí se trochu liší svými tělesnými potřebami. Někteří lidé jsou odolnější vůči nemocem, a někteří jim podléhají snáze. To ale neznamená, že těch pár šťastných hříšníků, kterým se pouze díky milosti Boží vyhnuly všechny nemoci, mohou tvrdit, že není třeba dbát o zdraví. Už vůbec by bylo špatné brát si takové lidi za vzor. Je naprosto evidentní a obecně platí, že ten, kdo žije střídmě a dbá o své zdraví, uchová si ho více. O své zdraví máme dbát ne kvůli tomu, abychom žili déle, ale protože je to naše povinnost. Ten, kdo nedbá o svoje tělo a nepovažuje tělo za důležité, může upadat do hereze zvané dualismus, která je v příkrém rozporu s křesťanstvím. Jelikož někteří klerici dnes nemají možnost pracovat tělesně, je třeba, aby nahradili manuální práci nějakým sportem, ideálně fotbalem, jinak se pravděpodobně dostaví problémy s nadváhou, klouby, cholesterolem, krevním tlakem a podobně. Takže pokud britský filosof používá slovo „problém" ve smyslu zdravotní problém, nejen že nemá pravdu, ale platí přesný opak, tedy: „No sport, many problems…" Něco o tom vím...

Petr Zadina

Pomlázka – násilí, nebo pomoc?

Možná trochu nepochopitelně, ale rád bych se v následujícím článku ještě vrátil k oslavě Velikonoc. Znovu jsem se potkal s něčím, co vzbuzuje spoustu otázek a zasloužilo by si větší pozornost než pár řádků v našem skromném občasníku.

Mám na mysli slavení Velikonočního pondělí, konkrétně o zvyk, kdy muži navštěvují ženy s pomlázkou a svým přičiněním se jim snaží zajistit zdraví na další rok. K mému podivu však v Čechách i v Itálii existují ženy, kterým se to moc nelíbí. Proto jsem se rozhodl podívat se na tento jev blíže.

Každý křesťan by měl pečovat o své zdraví, ale všímat si i potřeb lidí kolem sebe (srv. KKC 2288). Kompendium sociální nauky církve mluví v podobném duchu o odpovědnosti za své okolí. Svým životem a jednáním by se tedy každý křesťan měl snažit o konání dobra vůči svým bližním. Zvyk, který vykonáváme podle tradice otců na Velikonoční pondělí má zajistit zdraví lidem okolo nás. Nikdy bychom se neměli vyhýbat příležitosti pro dobrý skutek. K tomu nás vybízí sám sv. Pavel ve svém listu Galatským (6,9).

Bohužel tato tradice byla v historii infiltrována nepřátelskými názory. Ty například tvrdí, že jde pouze o násilnické gesto, kterým si muži potvrzují svoji nadřazenost vůči ženám. Zde však jde o velký omyl. Většina mužů by nejraději na Velikonoční pondělí odpočívala. Trochu by si pospali, podívali na nějaký film a hlavně by se nikam nehnali. Avšak vědomi si velikosti úkolu, který jim byl na tento den svěřen, a poslušní radám sv. Pavla, vynakládají velké úsilí, aby vykonali dobré dílo. Již o den dříve vyrážejí do divoké přírody, aby si obstarali ty nejlepší proutky. Po příchodu domů se znova namáhají a cvičí svoji trpělivost, když tyto proutky splétají do něčeho, co často potřebuje velkou fantazii pro správné pojmenování. Takový výkon lze vysvětlit a ospravedlnit opravdu jen silnou motivací a přáním zdraví pro ženy v jejich okolí.

Objevuje se ještě jiná námitka související s násilím. Některé ženy nechtějí podstoupit tuto ozdravnou kůru, protože její nedílnou součástí je něco nepříjemného. Musíme si však předně uvědomit, že spousta věcí, které děláme, mají nějakou nepříjemnou součást, ale ve finále vedou k dobrému. Pouze si musíme uvědomit co je naším cílem a co je pouhým prostředkem k jeho dosažení. Malé děti dávám očkovat, přesto, že se jim to nelíbí, dokonce je to bolí. Víme však, že je to ochrana zdraví do budoucna. Analogicky můžeme pohlížet i na tento velikonoční zvyk.

Není zde prostor rozvinout celou hloubku, kterou zmíněný zvyk obsahuje, ale chtěl jsem předložit alespoň hlavní linie, jak to můžeme promýšlet a objevovat nové dimenze.

Vojtěch Blažek

Jak jsem zuřil

Včera večer, když trochu utichl hluk velkoměsta, jsem zaslechl z okna nepříjemný hluk. Nebyl tak silný jako třeba zvuk projíždějící sanitky nebo policejního vozu, ale ani ne tak slabý, abych ho neregistroval. Měl bych ho a celou situaci asi popsat trochu blíže. Mám poměrně dobrý sluch a mám raději ticho. Hluk, který se tedy z ulice ozýval, bylo jakési houkání alarmu; ne ovšem ledajaké. Vždycky zhruba deset vteřin houkání, potom padesát vteřin pauza. Potom zase deset vteřin houkání a zase padesát vteřin pauza. Nedaleko odsud. Říkal jsem si, to bude něčí alarm v autě, takhle alarmy v autě houkají. Jsou tam nainstalovány, aby houkaly, když auto chce zloděj ukrást. Dle mých poznatků takové alarmy zásadně nehoukají, když auto někdo krade, ale když třeba omylem do auta někdo udeří, nebo je kolem něj velký hluk, nebo dojde k nějaké poruše alarmu, a ten potom alarmuje, aniž k tomu je důvod. Je otázkou, k čemu takové alarmy slouží. Vím, k čemu mi slouží tenhle.

Začal jsem mít obavu, jestli při tom houkání alarmu budu schopen usnout, navíc s blížícím se létem i v rostoucím horku. Alarm zahouká, vy se rozzlobíte a máte možnost se ve chvíli pauzy vztekat. Potom začne znovu houkat. Ten cyklus ticha a houkání je jistě velmi důmyslný. V alarmech se nevyznám, ale jistě budou konstruovány tak, aby byly slyšet. Potud tedy vše v pořádku, já ho rozhodně slyším. Alarm houkal i o dvě hodiny později, když jsem se chystal jít spát. Pomyslel jsem si, jak k tomu přijdou ti, co bydlí v jeho blízkosti, a usnul jsem. Útěchou mi bylo, že jeho majitel o tom, že houká, zřejmě neví. Jinak si nedovedu představit, že by alarm nechal houkat.
Probudil jsem se v půl třetí ráno. Město bylo už podstatně tišší než přes den. Kvůli horku mám okna otevřená. Jediné, co je slyšet, je alarm. Deset vteřin houkání, padesát vteřin pauza. Pořád dokola. Kolik mohou vydržet baterie takového alarmu. Většinou přece má alarm fungovat krátkodobě, odehnat zloděje, přivolat policii a dost. Jistě se baterie brzy vybijí.

Nevybily se. Probudil jsem se v pět ráno. Alarm houká dál. Už vím, k čemu ten zvuk přirovnám. Kolem páté hodiny odpolední zde na něčím balkóně štěkává pejsek. Je to záležitost tak na hodinu. Kolem šesté večerní pak začíná

hrát jakýsi flétnista na příčnou flétnu. Zhruba půl hodiny. Nikdy jsem nepochopil, zda se jen rozehrává nebo cvičí, zda hraje jakési melodie nebo stupnice. Podobně jsem nepochopil, proč si k tomu v zimě v létě otvírá okno. Zatímco v případě pejska jsem zvažoval jed na krysy, v souvislosti s flétnistou a otevřeným oknem mě napadala spíše dlažební kostka. Vzpomněl jsem si na film Samotáři, kde jeden z hrdinů v jednu chvíli propadne nekontrolovanému hněvu, popadne baseballovou pálku, vystoupí ze svého auta a začne bušit do jeho čelního okna. Napřed nic, potom se objeví malý pavouček, ten se zvětšuje, okno ovšem stále drží pohromadě. Hrdina ho vší silou alespoň promáčkne. Kde bych sehnal baseballovou pálku. To nevadí, tak nějakou tyč. Ovšem rozbité okno alarm neutiší. Co když mě tak někdo chytí a budu zatčen pro výtržnost a rušení pořádku? Vezmu si aspoň nějakou kapuci přes hlavu kvůli možným kamerám. Běh povinností začínajícího dne odklání mé myšlenky někam jinam.

Je něco po osmé ranní, vracím se do pokoje. Chvilku se zaposlouchám. Město už je v provozu, hučí jako úl. Pozorněji se zaposlouchám. Alarm stále houká. Přijde mi divné, že s tím konečně NĚKDO NĚCO nedělá.

Devět hodin dopoledne. Zuřím. Ať se dnes budu snažit dělat cokoli, houkání alarmu, pro jiné možná sotva slyšitelné, mě postupně přivede k nepříčetnosti. To se mám pařit za zavřenými okny? Přijde mi to celé jako nespravedlnost. Co to kolem alarmu bydlí za lidi, že jim to nevadí? Co policie? Výborně, policie. Když s tím nikdo nic nedělá, musím začít já, policii na to upozorním. Bude to takové malé cvičení asertivity. Hledám si na internetu aspoň dvě telefonní čísla na městskou policii. Dosud jsem ji nikdy nepotřeboval, ale vždycky byli skoro všude, kam se člověk podívá. Vystupuji na střechu našeho domu, abych si ověřil, z kterého směru zvuk alarmu přichází. Tím směrem se vydávám. Zuřím. Zároveň jsem rád, že jsem se vybičoval a nemávnul nad tou věcí rukou. Vždyť je to absurdní. Copak z toho nikdo jiný nešílí? Každý člověk, kterého na ulici potkávám, je potencionální majitel auta s alarmem nebo jeho komplic. Mračím se (trochu). V této chvíli už alarm s železnou pravidelností houká minimálně 15 hodin.
Kráčím ulicemi s rukama v bok. Sleduji všechna zaparkovaná auta, zda některému neblikají blinkry, což je průvodní jev houkání. Zvuk alarmu se mi v ulicích ztrácí, vůbec netuším, jak je daleko. Moc daleko být nemůže, to je jisté. Teď se mi ozval, jsem na správné cestě.

Za skly tmavých brýlí si připadám neviditelný. Nepospíchám, na každé ulici je potřeba se zdržet více než minutu, abych se netrefil do padesátivteřinové pauzy, kdy alarm mlčí. Zatímco jindy každé přecházení ulice je vlastně boj kdo z koho chodce s řidičem, dnes ustupuji zpět od přechodu a nechávám auta projet. Na chvíli se na ulici úplně zastavuji, abych poslouchal, jestli někde neuslyším houkačku. Nic. Skryt v anonymitě slunečních brýlí stojím na ulici a nikam nejdu. To jsem ještě nikdy v životě neudělal. Kromě čekání na autobus, samozřejmě. Ještě zuřím.

Procházím obyčejnými římskými ulicemi, kde není žádná pamětihodnost, a pozorně se dívám a naslouchám. Jindy bych se styděl na ulici zastavit a dívat se, dnes si to mohu dovolit, protože zuřím. Z domovních dveří vycházejí starý pán a stará paní, jeden druhému přidržuje dveře. Zaslechnu, jak ten šourající se dědeček povzdechne: „Mládí nám utíká.“ Jeden Ind stojí na ulici a nic nedělá. To je podezřelé. Že by to byl Ind s houkačkou? Ne, zrovna telefonuje a právě nemluví, ale poslouchá. Evidentně rád slyší toho na druhém konci. To jediné lze pochopit z výrazu jeho tváře a tónu hlasu. Kvetoucí akáty, spousty opadaných okvětních lístků a neviditelný pyl mě nutí stále znovu a znovu kýchat. Asi mám alergii také na akáty kromě té houkačky. Babička veze dvouletou holčičku na kočárku. Dítě se tváří vážně ba zodpovědně. Bleskne mi hlavou, že není divu, vždyť má důležitou práci. Roste, zraje, žije. Narodilo se, je a rozhlíží se po světě. Možná jako já teď. Na přechodu stojí malé autíčko, jakých jsou po Římě spousty. Mladý pár zřejmě na cestě za prací. Ona dává jemu kousnout do sladkého rohlíku, zatímco on nespouští oči ze situace na křižovatce. Muž se ženou snídá. Dívka na skútru. Jede v levém pruhu a chystá se odbočit vpravo. Přitom zkříží cestu muži v autě. Ten přesně vidí, co se děje, ubere, a když ho dívka míjí, téměř z povinnosti, jen aby se neřeklo, zatroubí. Rukou přitom udělá gesto, spíš pro sebe, rovnou dlaní zahoupe shora dolů pod bradou, snad ve smyslu, že on jede rovně. Manželé na zastávce autobusu. Ona s kapesníkem u nosu. Zřejmě má také alergii.

Procházím ulice systematicky jednu za druhou. Houkačka nikde. Už potřetí potkávám paní s oteklýma nohama. Nese nákupní tašku a nezvykle velkou obálku. Až teď si všímám, že má v ruce los. Je setřený a paní se netváří nikterak nadšeně. Nic, třeba to s tou výhrou vyjde příště. Motocyklista stojí na přechodu a usmívá se. Většinou mě motocyklisté jen dráždí řevem svých strojů. Jiný mladý muž; klidně jde a usmívá se. Jde do práce? Je rád, že ji má?

Už ani nevím, kdy jsem po ulici šel **takhle**. Asi nikdy. Kdy naposledy jsem nikam nepospíchal? Nepamatuji se. Houkačka mě vylákala do ulic a já žasnu nad tím, co vidím. Sleduji fasády domů, zkoumám tváře lidí. Nejspíš vůbec netuší, že je pozoruji. Moje zuřivost se rozplývá jako pára nad hrncem. Začíná mě to bloumání ulicemi a pozorování lidí bavit. Určitě nic nepředstírají, prostě zrovna dělají to, co vždycky. Připadám si teď trochu jako vetřelec z jiného světa, protože po ulici se přece musí jít za nějakým cílem a musí se přece pospíchat. Vždyť je přece normální nestíhat. Takhle jen jít po ulici a nespěchat, to přece není normální. Vidím to, co každý den, a přesto vidím něco, co jsem nikdy neviděl.
Asi to není normální. Ovšem je to neobyčejný prožitek. Smím pozorovat. Pozoruji život. Normální, každodenní život. Takový, jaký je. Mnohotvárný. Smím jen tak být. Jsem, tady a teď. Uvědomuji si, že sám žiju. Uvědomuji si, že život je tady a teď. Tolik příprav na život, tolik různých pokusů, které mi mají usnadnit a urychlit práci, abych mohl žít. Často zůstane u těch příprav a věcí okolo, na život sám často vůbec nedojde. Hrozně často, vlastně většinou, se s tím životem míjím. Kolika lidem jsem se snažil pomoci žít život a přitom vlastně skoro nevím, co to je, natož abych ho sám žil. A já se teď na život dívám, konečně žiju, uvědomuji si to. Po ničem jiném netoužím. Vzpomínám na Toho, který řekl, že přišel, abychom měli život. Říkal, že On je život. Koho jsem to vlastně viděl v těch ulicích? Četl jsem někde, že Jeho podobenství svědčí o tom, že byl velmi dobrým pozorovatelem života, že dobře znal život lidí. On kontemploval život a byl jím fascinován. Něco z toho jsem prožil.
Asi by se slušelo napsat nějaký happy end, asi by se slušelo napsat nějaký závěr. Ani jedno z toho nečekejte. Když jsem došel zpět k domu, zase jsem uslyšel tu houkačku. Hlavně mě ale zaměstnávalo to, abych rychle sedl a napsal vám to všechno, co jsem pro**žil**, a z čeho jsem tiše nadšen. Na ulici jsem nečekaně potkal život a sám žil svůj život. Přes dvůr právě začal štěkat pejsek, který většinou štěkává až odpoledne.

P. Tomáš Roule

V semináři straší!

O farách mezi kněžími kolují různé statistiky. Říká se, že ta a ta je nejsevernější v diecézi, ta je nejchladnější, v jiné již přes padesát let nebyl žádný kněz… A dokonce o některých prastarých farách se vypráví, ale jen tak z ouška do ouška, že prý tam straší! Opravdu. Prý tam naprosto regulérně straší!

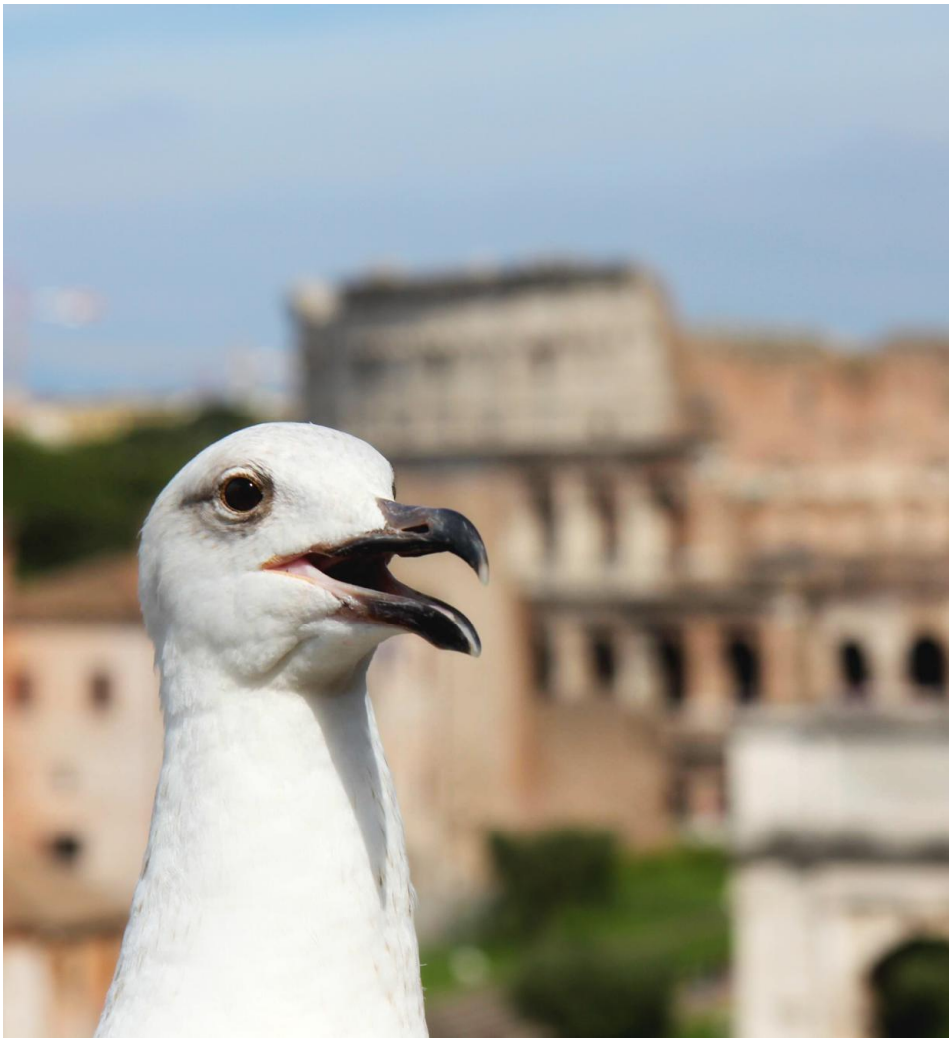

My jsme ale v semináři. To si můžeme oddechnout. Tady by přece žádná strašidla neměla být. Možná že někdy slyšíme hru varhan, a když se jdeme podívat do kaple, žádný varhaník tam nesedí… To se ale dá vysvětlit naším omylem. Jen jsme zaslechli hudbu, kterou si někdo pouštěl na úplně jiném místě. Nebo když sedíme na pokoji a slyšíme záhadné, dunivé, pravidelné zvuky… Ale to jen zřejmě náš africký kolega, který má pokoj nad námi, si přezpívává eucharistickou modlitbu. A přece. U nás v semináři straší! To naše strašidlo je velmi záhadné. Na podzim nám z ledničky vypilo láhev limoncella. A v zimě, kdy už trochu přituhovalo, to byly láhve dvě! Ne že by někdo to strašidlo zahlédl, ale ty láhve už také ne.

Samy se přece ztratit nemohly. Vůbec nic se neděje samo… Jen snad milost Boží ve svátostech, jak nás učí scholastikové, může působit ex opere operato. Pak můžeme mít kněze všelijakého, který dělá různé kotrmelce ve svém duchovním životě, ale všechny svátosti jím udělené jsou platné. To je naše jistota. Myslím si ale, že nikdo z nás by nechtěl mít faráře, jehož působení ve farnosti se omezuje jen na vysluhování svátostí ex opere operato.

Podobně, s trochou nadsázky, bychom mohli uvažovat i o bohoslovcích ex opere operato. Ti by nemuseli nic zvláštního dělat a jak sám plyne čas, stali by se z nich bohoslovci pátého ročníku. A co se dá dělat? Už tu přece v semináři straší dost dlouho! Nemohou zde zůstat. Musí dál. Proto jim dovolte se s Vámi, milí čtenáři Brázdy, rozloučit. Na shledanou ve farnostech!

Marek Husák

Požehnaný čas prázdnin vám přejí
obyvatelé Nepomucena